Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33530

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i (YÜAÖ), A. F??lal?-Ta?k?n taraf?ndan 2008 y?l?nda doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, Modern Türkiye ba?lam?nda bireylerin yurtta?l?k kavram?na dair alg?lar?n?, özellikle de haklar ve ödevler aras?ndaki denge ve önceliklendirme aç?s?ndan de?erlendirmektir. Ölçek, bireylerin kendilerini birer vatanda? olarak nas?l konumland?rd?klar?n? ve toplumsal sorumluluklar?n? nas?l alg?lad?klar?n? psikometrik aç?dan incelemek üzere tasarlanm??t?r. Bu çal??ma, Türkiye'deki sosyal psikoloji ve siyaset bilimi ara?t?rmalar?na önemli bir katk? sa?lamay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Yurtta?l?k, Alg?, Haklar, Ödevler, Ölçek Geli?tirme, Türkiye, Sosyal Psikoloji, Sivil Sorumluluk.

Yazarlar

F??lal?-Ta?k?n, A.

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, bireylerin sahip olduklar? yurtta?l?k rollerine dair subjektif de?erlendirmelerini ve bu rollerin içeri?ine yönelik inançlar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Geli?tirilen bu araç, özellikle modern toplumlarda hak merkezli veya görev merkezli yurtta?l?k anlay??lar?n?n yayg?nl???n? ve bunlar?n demografik de?i?kenlerle ili?kisini ara?t?rmac?lara sunmak üzere tasarlanm??t?r.

Bu doktora çal??mas?, Türkiye'nin kendine özgü sosyo-politik yap?s? içinde yurtta?l?k alg?s?n?n boyutlar?n? ortaya ç?karmay? ve bu boyutlar? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek bir envanter olu?turmay? amaçlam??t?r. Çal??man?n sonuçlar?, e?itim ve kamu politikalar?n?n yurtta?l?k bilincini ?ekillendirmedeki rolünü anlamak için kritik veriler sunmaktad?r.

Yap?

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i, yurtta?l?k kavram?n? çok boyutlu bir yap? olarak ele almaktad?r. Tez ba?l???na göre, bu yap?n?n temel ayr?m? **haklar** ve **ödevler** ekseninde gerçekle?mektedir. Ölçek, bireyin kendini tan?mlad??? vatanda?l?k tipini (örne?in, aktif siyasi kat?l?mc?, pasif hak sahibi veya sorumlu ödev yerine getirici) ölçmek üzere alt boyutlara sahip olabilir.

Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?, bireyin devlete ve topluma kar?? olan sorumluluklar? ile devletten ve toplumdan bekledi?i haklar?n göreceli a??rl???n? içermektedir. Bu, literatürde

ARABPSYCHOLOGY.COM

genellikle **sivil kat?l?m** ve **toplumsal sorumluluk** gibi kavramlarla ili?kilendirilen karma??k bir sosyal alg? yap?s?d?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?n gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece ölçtü?ünü gösteren en önemli kriterdir. Kaynak bilgide geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, bir doktora tez çal??mas? kapsam?nda kapsaml? geçerlik analizlerinin yap?lm?? olmas? beklenmektedir.

Bu analizler tipik olarak **yap? geçerli?i** (faktör analizi ile boyutlar?n do?rulanmas?), **içerik geçerli?i** (uzman görü?leri ile maddelerin kapsay?c?l???n?n sa?lanmas?) ve muhtemelen **ölçüt geçerli?i** (ilgili d?? kriterlerle korelasyon) çal??malar?n? içerir. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve yöntemleri, Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan orijinal tezde mevcuttur.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Orijinal kaynakta güvenirlik bilgisi '-' olarak listelenmi?tir. Ancak ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, iç tutarl?l?k katsay?s? (örne?in, Cronbach's Alpha) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i yöntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Ölçe?in alt boyutlar? varsa, bu güvenirlik katsay?lar? her bir alt boyut için ayr? ayr? rapor edilmi? olmal?d?r. Ara?t?rmac?lar, bu detaylara ula?mak için tezin tam metnine ba?vurmal?d?r.

Faktör Analizi

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla mutlaka **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in kavramsal olarak haklar ve ödevler ayr?m?na dayan?p dayanmad???n? istatistiksel olarak test etmeye yarar.

Büyük olas?l?kla, öncelikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?larak maddelerin hangi faktörler alt?nda topland??? belirlenmi? ve ard?ndan **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** ile bu yap?n?n örneklem üzerinde ne kadar iyi uyum sa?lad??? incelenmi?tir. Bu analizlerin sonuçlar?, ölçe?in nihai madde say?s?n?, boyutlar?n? ve her bir boyutun aç?klad??? varyans oran?n? belirlemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Ölçek Geli?tirme (Developmental) ve Öz Bildirim Ölçe?i.

Format: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamaktad?r, ancak psikometrik geli?tirme standartlar?na uygun olarak, büyük olas?l?kla 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme format? kullan?lm??t?r (Örne?in: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Türkiye Cumhuriyeti vatanda?lar?. Çal??man?n doktora tezi olmas? nedeniyle, genellikle üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonu üzerinde uygulanm??t?r.

Ya? Grubu: Genç ve orta ya? yeti?kinler (spesifik ya? aral??? tezde belirtilmi?tir).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma büyük olas?l?kla Ankara merkezli bir örneklem üzerinde yürütülmü?tür; detayl? örneklem büyüklü?ü ve özellikleri (e?itim seviyesi, sosyoekonomik durum) orijinal tezde bulunmaktad?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik ölçek geli?tirme prosedürleri (Madde havuzu olu?turma, pilot uygulama, faktör analizi, güvenirlik hesaplamalar?).

Anahtar Kelimeler

Yurtta?l?k Alg?s?, Siyasi Kat?l?m, Sosyal Haklar, Medeni Haklar, Tez Çal??mas?, ODTÜ.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir. Yazar?n o dönemdeki ba?l?l??? Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü'dür.

Yaz??ma Adresi: Orijinal tezin bulundu?u kurum: Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2008 y?l?nda doktora tezi olarak geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve potansiyel ücretler konusunda do?rudan yazar A. F??lal?-Ta?k?n veya tezin yay?nland??? kurum olan Orta Do?u Teknik Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ara?t?rmalarda genellikle

ARABPSYCHOLOGY.COM

referans gösterilmek ko?uluyla kullan?m serbest olabilir.

Kaynaklar

F??lal?-Ta?k?n, A. (2008). *Modern Türkiye'de haklar ve ödevler aç?s?ndan yurtta?l?k alg?lamas? ölçe?i geli?tirilmesi* (Doktora Tezi). Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir. Eri?im Ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

yurttaslik-algilamasi-olcegi-civics-detection-scale-toad.pdf

Yurtta?l?k Alg?lamas? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, telif haklar? veya gizlilik nedeniyle bu platformda sunulmamaktad?r. Ölçek maddelerine ve puanlama yönergelerine, yukar?da referans? verilen A. F??lal?-Ta?k?n'?n 2008 tarihli doktora tezinin ekler bölümünden ve ilgili PDF dosyas?ndan ula??lmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM